

De koningswouw, of: een succesvol broedgeval van de Rode Wouw *Milvus milvus* in Twente in 1988

Fons Eysink

De drang om ieder voorjaar naar dezelfde nestboom terug te keren, is zowel bij roofvogels als onder vogelaars een vast ritueel. Zeker in gebieden die je al jaren kent en waar je de horstbomen blindelings kunt vinden. Het gekkekken van de Havik brengt mij in februari 1988 weer in de omgeving van zijn favoriete horstboom: een grove den met een hoogte van zo'n 18 meter en een bescheiden kroon, maar wel met enkele stevige zijtakken. Sinds 1979 is dit het domein van de Havik. De houtoogst is achter de rug en de rust is de beste drijfveer voor een geslaagd broedgeval. Het kon immers een jubileumjaar worden: tien jaar onafgebroken broedsucces in dezelfde boom.

Maar dan: zondag 3 april. De voorjaarszon deed zijn werk en de Boomleeuwrik zocht kwinkelerend het luchtruim boven de hei. Op veilige afstand aan de rand van het halfopen dennenbos was er voldoende zicht op de horstboom om te kijken of er van bewoning sprake was. Het zag er rommelig uit. Geen groene takken op het horst. De Havik had het nest verlaten! Het beeld was echter absoluut niet gewoon. Aan de rand van het nest hing een lap poetskatoen en óp het nest iets lichts. Vanuit een andere positie was zelfs een staart zichtbaar op het nest. De lichte plek bleek de kop en de staart was de lange vorkstaart van een Rode Wouw. Blij verrast door deze wel zeer bijzondere vondst brak een periode van absolute rust aan. De Denekampse vogelvrienden Bernie Mundt en Wilfried Gosemeyer, die mij meerdere keren succesvolle broedgevallen net over de grens in Graafschap Bentheim hadden laten zien, konden het haast niet geloven.

Zo opvallend als de wouw met zijn lange glijvluchten kilometers in het rond jaagt, zo onopvallend is hij in de omgeving van zijn broedgebied. Op 24 mei werd het eerste jong gezien, op 30 mei zelfs drie jongen. Op 4 juni, het was een fantastische zomerse dag, werd de nestboom beklommen om de jongen te ringen. Beide ouders bleven als aan een vliegertouw boven het bos hangen. Voor het eerst geen ringen van postduiven onder de boom, zoals bij Haviken normaal is. Onder het nest lagen stukjes plastic, poetskatoen en visgraten, daarnaast nog enkele fraaie ruiveren: dekveertjes en indrukwekkend grote slagpennen. Het kostte de nodige moeite om zonder het nest in gevaar te brengen over de rand te kijken en een glimp van de jonge wouwen op te vangen. Ze leken zich plat op het nest te drukken, maar dat was slechts schijn. Ze stonden met hun korte pootjes op armlengte te kijken naar de nieuwe indringer. De stoffering van het nest met haarplukken van de wintervacht van de Schotse hooglanders was in perfecte harmonie met de roodbruine kleur van de dekveertjes van de jonge wouwen. Nog niet eerder had ik van roofvogels meegemaakt dat ze tijdens het ringen zo zachtaardig waren. Op 24 juni werd de eerste takkeling waargenomen, daarnaast nog twee jongen op het nest. Op 1 juli

werden twee takkelingen gezien. Rond half juli werd vastgesteld dat er sprake was van een geslaagd broedgeval met drie vliegvlugge wouwen tussen de Dinkel en de Vecht op de grens van Twente en de Graafschap Bentheim.

Foto 1. Prooiresten, waaronder visgraten, onder de nestboom, Twente, 4 juni 1988 (Fons Eysink).
Prey remains underneath the nesting tree of the Red Kite, Twente, 4 June 1988.

Foto 2. Nestjonge Rode Wouwen op nest in de grove den, Twente, juni 1988 (W. Gosemeyer).
Nestling Red Kites on nest in Scots pine, Twente, June 1988.

Foto 3. Twee takkelingen van de Rode Wouw naast het bewuste nest in Twente, 1 juli 1988 (W Gosemever). Two branchlings of Red Kite, Twente, 1 July 1988.

Naschrift Rob Bijlsma: Sinds 1977 zijn er, inclusief onderhavig geval, minstens tien broedpogingen van Rode Wouwen in Nederland geweest, waaronder slechts één in de jaren negentig (alleen nestbouw; Avifauna van Nederland 2). Dit geeft aan dat broedgevallen zeer schaars zijn, een piekje hebben gehad in de jaren zeventig en tachtig (al werd de stand toen veel te optimistisch ingeschat) en volledig is weggeëbd in de jaren negentig (analoog aan de achteruitgang in westelijk Duitsland).

Summary: Successful breeding of Red Kite *Milvus milvus* in Twente in 1988

In 1988, Red Kites nested successfully in undulating farmland near the streams of Dinkel and Vecht in Twente in the eastern Netherlands. The nest was situated in a Scots pine at a height of 18 m, and was built and had been used by Goshawks in the preceding 9 years. This nest was occupied by an incubating Red Kite on 3 April 1988. Three nestlings were ringed on 4 June, the first branchling was observed on 24 June, followed by two more on 1 July. All three nestlings had fledged by mid-July. Although frequently breeding just across the border near Bentheim in Germany, Red Kites are extremely rare breeding birds in The Netherlands: at least 10 breeding attempts since 1977, mainly in Twente and Limburg, with only a single case of nest-building in the 1990s.

Adres: Hezebergweg 1, 7636 RP Argelo.